

Súd: Okresný súd Komárno
Spisová značka: 10C/295/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4213216248
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 10. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Júlia Henteková
ECLI: ECLI:SK:OSKN:2015:4213216248.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Komárno v právnej veci navrhovateľa rozhodcovského konania: Rapid life životná poisťovňa, a.s., so sídlom Garbiarska 2, Košice, IČO: 31 690 904, v konaní zastúpený MST PARTNERS, s.r.o., advokátska kancelária so sídlom Laurinská č.3, Bratislava, IČO:36 861 545 proti odporkyni rozhodcovského konania: W. Y., L.. XX.X.XXXX, P. J. T. L. K. Č.. XXX, o návrhu odporkyne rozhodcovského konania /žalobkyne/ na zrušenie rozhodcovského rozsudku, sudkyňou JUDr. Júliou Hentekovou, takto

rozhodol:

Súd zrušuje rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice konajúci prostredníctvom rozhodcu JUDr. Michalom Škriabom sp. zn. 3C/2837/2012 zo dňa 19.1.2012.

Odporkyni z rozhodcovského konania náhradu trov konania nepriznáva.

Navrhovateľ z rozhodcovského konania je povinný zaplatiť na účet Okresného súdu Komárno súdny poplatok za návrh vo výške 331,50 Eur do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

Odporkyňa z rozhodcovského konania sa žalobou došlou súdu dňa 26.7.2013 domáhala zrušenia rozsudku Arbitrážneho súdu Košice č. 3C/2837/2012 zo dňa 19.1.2012. Zároveň navrhla odložiť jeho vykonateľnosť až do právoplatného rozhodnutia o veci samej. V žalobe uviedla, že dňa 27.6.2013 jej bol doručený rozhodcovský rozsudok, ktorým jej bola uložená povinnosť do piatich dní od doručenia rozsudku zaplatiť navrhovateľovi sumu 51,45 Eur a trovy rozhodcovského konania vo výške 276,-Eur. S týmto rozsudkom nesúhlasí, nakoľko ako účastníčka rozhodcovského konania nebola predvolaná ani vypočutá, arbitrážny súd rozhodoval výlučne na základe listinných dôkazov predložených navrhovateľom. Právomoc rozhodcovského súdu zakladala rozhodcovská doložka uvedená v časti „Osobitné zmluvné dojednania č. 01/2007“ k poistnej zmluve, v zmysle ktorých poisťovňa určila na prejednanie všetkých sporov rozhodcovský súd. Túto zmluvnú podmienku ona nemala možnosť neprijať. Aj napriek tomu, že podpísala Osobitné zmluvné dojednania k poistnej zmluve obsahujúce rozhodcovskú doložku, táto nebola ňou individuálne vyjednaná. Ustanovenie o arbitráži v časti XV. „Rozhodcovské konanie“ je zakomponované priamo vo Všeobecných poistných podmienkach, a to v niekoľkých bodoch znamená, že by nemala podpísať nie len „Osobitné zmluvné dojednania k poistnej zmluve“ ale ani Všeobecné poistné podmienky, o ktorých navrhovateľ rozhodcovského konania tvrdí, že sú súčasťou poistnej zmluvy a dokonca nemala podpísať ani samotnú poistnú zmluvu. Išlo výlučne o využitie štandardnej formulárovej zmluvy. Sám navrhovateľ rozhodcovského konania vo svojom žalobnom návrhu v arbitrážnom konaní opakovane zdôrazňuje, že časť XV. VPP je súčasťou poistenia, čo znamená, že nemôže ísť o individuálne vyjednanie. Je toho názoru, že v arbitrážnom konaní navrhovateľ neunesol dôkazné bremeno svojho tvrdenia o tom, že rozhodcovská doložka bola vyjednaná individuálne. S poukazom na ustanovenia § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka na článok 3 ods. 1 Smernice č. 93/13/EHS ako aj na ustanovenie § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka navrhla, aby súd jej návrhu vyhovel. Okrem uvedeného poukázala aj na porušenie ustanovenia § 40 ods. 1 písm.

g) Zákona o rozhodcovskom konaní. Jej práva boli porušené tým, že v jeden deň jej bolo doručené upovedomie o začatí konania, návrh na začatie rozhodcovského konania a rozhodcovský rozsudok, čím jej bolo odňaté právo konať pred súdom. Arbitrážny súd nevykonal žiadne dokazovanie, nepredvolal ju ako účastníčku konania, neoznámil jej termín pojednávania a neumožnil jej riadne si obhájiť svoje práva. Uzavretie poisťnej zmluvy jej sprostredkovala R. C., ktorá ju vyhľadala doma spolu s Petrom Kováčsom, ktorý tiež pracuje pre poisťovňu. Vysvetlila jej koľko poistného bude mesačne platiť, po akú dobu, že v prípade jej smrti koľko peňazí by dostali jej deti ako oprávnené osoby a koľko by dostala ona v prípade úrazu s trvalými následkami. Dala jej k dispozícii aj VPP, ktoré však neprečítala, lebo sa spoliehala na informácie od R. C.. Od konca roku 2008 začala aj ona pracovať pre poisťovňu ako obchodná zástupkyňa a uzatvárala v jej mene obdobné poisťné zmluvy. Až na jednej z pravidelných porád, ktoré mali každý piatok, prvýkrát sa dopočula o tom, že existuje rozhodcovský súd. Na tejto porade krajský inšpektor B. Á. im povedal, že arbitrážna doložka je v prospech klientov a pre prípad, že by poisťovňa nevyplatila klientom poistnú sumu, konanie na arbitrážnom súde prebieha oveľa rýchlejšie.

Uznesením v tejto právnej veci zo dňa 12.11.2013 súd odložil vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku Arbitrážneho súdu Košice č. 3C2873/2012 zo dňa 19.1.2012 až do právoplatného rozhodnutia v tejto právnej veci. Proti tomuto uzneseniu navrhovateľ rozhodcovského konania podal včas odvolanie a Krajský súd v Nitre uznesením 5Co/14/2014-70 zo dňa 31.1.2014 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Navrhovateľ z rozhodcovského konania dňa 2.6.2014 doručil súdu rozsiahle vyjadrenie k návrhu, v ktorom namietal absenciu zákonných náležitostí žalobného návrhu, neurčitý žalobný petit, nepravdivé opísanie rozhodujúcich skutočností. Poukázal na skutočnosť, že rozhodcovský rozsudok bol vydaný v skrátrenom konaní, pričom včas podaným odporom zo strany dlžníčky by došlo k jeho automatickému zrušeniu. Zastával názor, že rozhodcovská doložka dojednaná v poisťnej zmluve účastníkov konania je platným dojednaním, je v súlade so zákonom, s ustanovením § 53 ods.1 Občianskeho zákonníka a Smernicami Rady 93/13/EHS. Dojednanie rozhodcovskej doložky bolo výsledkom slobodného rozhodnutia poistníka, ktorý mohol túto podmienku ovplyvniť, aj vylúčiť nepodpísaním Osobitných zmluvných dojednaní bez toho, že by týmto bol ovplyvnený zvyšok poistného vzťahu. Tým, že obe zmluvné strany prejavili vôľu uzavrieť rozhodcovskú zmluvu, došlo k individuálnemu dojednaniu tejto zmluvnej podmienky, čo vylučuje, aby rozhodcovská doložka bola považovaná za neprijateľnú a neplatnú podmienku. Žalobu navrhol zamietnuť aj z dôvodu novelizácie exekučného poriadku s poukazom na rozhodnutie NS SR sp. zn. 6Cdo/214/2011. Aby nebola spochybnená individuálnosť dojednania rozhodcovskej doložky poukázal na dodatok č.2 Všeobecných poisťných podmienok, podľa ktorého poistník má možnosť v lehote 30 dní od podpisu poisťnej zmluvy písomne odstúpiť od rozhodcovskej doložky. Teda odporkyni z rozhodcovského konania bolo dané na výber, aby v prípade, že podpísala tieto dojednanie, tieto aj odmietla. Odporkyňa rozhodcovského konania podpísala návrh poisťnej zmluvy, VPP, OZD, obsahom ktorých je aj dohoda o rozhodcovskom konaní, tiež podpísala Záznam o potrebách a požiadavkách klienta, kde svojim podpisom potvrdila, že bola oboznámená so VPP pre životné poistenie, ktoré sú súčasťou poisťnej zmluvy, tieto nechce doplniť, súhlasí s nimi. Preto je toho názoru, že v danom prípade bola rozhodcovská doložka individuálne dohodnutá a nebola nekalá. K samotnému rozhodcovskému konaniu uviedol, že rozhodcovský súd na základe svojho štatútu postupoval tak, ako postupujú všeobecné súdy pri vydávaní platobných rozkazov a odporkyňa z rozhodcovského konania mala možnosť rozhodcovský rozsudok napadnúť opravným prostriedkom, čo však neurobila. Preto nesúhlasil s tým, že odporkyni z rozhodcovského konania bola odňatá možnosť konať pred súdom. Nie je pravdou, že by v rozhodcovskom konaní nemohli byť riešené záväzky zo spotrebiteľskej zmluvy, keďže aj podľa rozhodnutí Európskeho súdu vo veci C-342/2013 súd dospel k záveru, že nemôže byť každé rozhodcovské konanie posúdené ako nekalé, ale každé rozhodcovské konanie treba v konaní pred všeobecným súdom posúdiť individuálne. Na pojednávaní konanom poukázal na novelu Exekučného poriadku účinnú od 1.1.2015, na ustanovenie § 243d ods.1 Zákona č. 335/2014 Z.z., podľa ktorého pokiaľ nebol podaný návrh na vykonanie exekúcie do 3 mesiacov od účinnosti novely, t.j. do konca marca 2015, tak už ako oprávnený nemá možnosť v exekučnom konaní uplatňovať nárok rozhodcovským rozsudkom mu priznaný. Preto odporkyňa rozhodcovského rozsudku nemá naliehavý právny záujem na zrušení predmetného rozhodcovského rozsudku.

K označeniu účastníkov konania v predmetnej právnej veci ako navrhovateľ rozhodcovského konania odporkyňa rozhodcovského konania súd poukazuje na uznesenie NS SR sp. zn. 1Cdo 156/2011 z 11.12.2013 v ktorom súd konštatoval, že žaloba o zrušenie rozhodcovského rozsudku vo svojej podstate

plní funkciu mimoriadneho opravného prostriedku proti právoplatnému rozhodcovskému rozsudku. S poukazom na uvedené ako aj na to, že ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z dôvodov podľa § 40 písm. a/ a c/ zákona, pokračuje v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe javí sa byť opodstatneným, aby sa pri označovaní postavenia účastníkov v konaní o žalobe na zrušenie rozhodcovského rozsudku nemodifikovalo (nemenilo) procesné postavenie účastníkov, ktoré mali v právoplatne skončenom rozhodcovskom konaní avšak s uvedením, kto z nich podal žalobu na zrušenie rozhodcovského rozsudku. Súd pokračuje v konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku s tými účastníkmi, ktorí boli (takto) ako účastníci označení v rozhodcovskom konaní. Okruh účastníkov konania o zrušenie rozhodcovského rozsudku je preto totožný s okruhom účastníkov rozhodcovského konania, napriek tomu, že žalovaná z rozhodcovského konania vo svojom žalobnom návrhu na zrušenie rozhodcovského rozsudku a odklad jeho vykonateľnosti označila za žalobcu seba a za žalovaného označila žalobcu z konania pred rozhodcovským súdom. S poukazom na uvedené súd zachoval procesné označenie účastníkov z rozhodcovského konania aj napriek tomu, že odporca z rozhodcovského konania označil za žalobcu seba.

Súd vykonal vo veci dokazovanie okrem výsluchu odporkyne rozhodcovského konania a právneho zástupcu navrhovateľa rozhodcovského konania aj rozhodcovským rozsudkom Arbitrážneho súdu Košice so sídlom na Alžbetinej 41 Košice sp. zn. 3C/2837/2012 zo dňa 19.1.2012, návrhom na začatie arbitrážneho konania z 2.1.2012, dôkazom o doručení rozhodcovského rozsudku odporkyne rozhodcovského konania, návrhom na uzatvorenie poisťnej zmluvy č. F013890, Zmluvou o sprostredkovaní poistenia uzavretej medzi poisťovňou a W. Y. dňa 5.12.2008, záznamom o požiadavkách a potrebách klienta k poisťnej zmluve č. XXXXXXXXXXXX, Osobitnými zmluvnými dojednaniami č. XX/XXXX k tejto poisťnej zmluve, výsluchom svedkyne R. C.. Vykonaným dokazovaním ustálil nasledovný skutkový a právny stav veci:

Na základe návrhu odporkyne rozhodcovského konania účastníci konania uzatvorili dňa 23.11.2008 Poistnú zmluvu č. XXXXXXXXXXXX na dobu 38 rokov, so začiatkom poistenia 24.11.2008 a sumy mesačného poistného 465,- Sk. Poistná zmluva zanikla dňa 24.10.2011 na žiadosť poistníka zo dňa 11.8.2011 doručenej poisťovni 15.8.2011. Z návrhu navrhovateľa rozhodcovského konania zo dňa 2.1.2012 doručeného rozhodcovskému súdu 4.1.2012 vyplýva, že z titulu poisťnej zmluvy poistníkovi vznikol dlh voči poisťovni vo výške 51,45 Eur. Zmluva má zákonom predpísané náležitosti, je platná.

Arbitrážny súd Košice konajúc bez nariadenia pojednávania prostredníctvom rozhodcu JUDr. Michala Škriaba rozsudkom sp. zn. 3C/2837/2012 zo dňa 19.1.2012 uložil W. Y. povinnosť zaplatiť poisťovni 51,45 Eur a trovy rozhodcovského konania vo výške 276,- Eur do piatich dní od doručenia rozhodcovského rozsudku na špecifikovaný účet navrhovateľa rozhodcovského konania, alebo aby v tej istej lehote podala odpor na súde, ktorý rozhodcovský rozsudok vydal. Z odôvodnenia rozhodcovského rozsudku vyplýva, že predmetná pohľadávka pozostáva z nezaplatenej pohľadávky podľa časti podľa časti XVII. Poistných podmienok. Rozhodcovský rozsudok bol odporkyne rozhodcovského konania doručený dňa 2.7.2013 (čl.27), opravný prostriedok proti nemu nepodala.

Vzhľadom na obsah poisťnej zmluvy súd ju posúdil ako spotrebiteľskú zmluvu, nakoľko bola uzavretá medzi fyzickou osobou, ktorá nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a právnickou osobou, ktorá má v predmete podnikania poisťovaciu činnosť. Pre uvedené na právny vzťah účastníkov aplikoval ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a § 788 a nasl. Občianskeho zákonníka.

R. C., sprostredkovateľ poistenia ako svedkyňa vypovedala, že v roku 2008 pracovala pre Rapid life životnú poisťovňu, a.s. na základe mandátnej zmluvy. Uzatvárala v mene poisťovne poistné zmluvy, medzi inými aj s W. Y. Klientom zvykla vysvetliť, aké výhody im vyplývajú z poisťnej zmluvy, aké poistné majú platiť, za akých podmienok zanikne poistná zmluva, že na vrátenie zaplateného poistného nárok nemajú, pokiaľ k zrušeniu zmluvy dôjde do 2 rokov. Na dotaz súdu uviedla, že až doteraz nevedela čo je rozhodcovský súd a čo znamená rozhodcovská doložka.

Podľa § 40 ods. 1 Zákona č. 244/2002 Z. z. účastník rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku, len ak
a) rozhodcovský rozsudok bol vydaný vo veci, ktorá nemôže byť predmetom rozhodcovského konania (§ 1 ods. 3),

- b) rozhodcovský rozsudok bol vydaný vo veci, o ktorej už predtým právoplatne rozhodol súd alebo sa o nej právoplatne rozhodlo v inom rozhodcovskom konaní,
- c) jeden z účastníkov rozhodcovského konania popiera platnosť rozhodcovskej zmluvy,
- d) sa rozhodlo o veci, na ktorú sa rozhodcovská zmluva nevzťahovala, a účastník rozhodcovského konania túto okolnosť v rozhodcovskom konaní namietal,
- e) účastník rozhodcovského konania, ktorý musí byť zastúpený zákonným zástupcom, nebol takto zastúpený alebo v mene účastníka rozhodcovského konania vystupovala osoba, ktorá nebola na to splnomocnená a jej úkony neboli ani dodatočne schválené,
- f) sa na vydaní rozhodcovského rozsudku zúčastnil rozhodca, ktorý bol rozhodnutím podľa § 9 vylúčený pre predpojatosť alebo ktorého vylúčenie účastník rozhodcovského konania pred vydaním rozhodcovského rozsudku nie zo svojej viny nemohol dosiahnuť,
- g) bola porušená zásada rovnosti účastníkov rozhodcovského konania (§ 17),
- h) sú dôvody, pre ktoré možno žiadať o obnovu konania podľa osobitného zákona, alebo
- i) bol rozhodcovský rozsudok ovplyvnený trestným činom rozhodcu, účastníkov konania alebo znalca, za ktorý bol právoplatne odsúdený,
- j) pri rozhodovaní boli porušené všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa.

Podľa § 40 ods. 2 citovaného zákona ak podá účastník rozhodcovského konania žalobu na príslušnom súde, napadnutý rozhodcovský rozsudok zostáva právoplatný. Súd, ktorý rozhoduje o žalobe, môže na návrh účastníka konania vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku odložiť.

Podľa § 17a Zákona o rozhodcovskom konaní na porušenie ustanovení tohto zákona, od ktorých je možné odchyliť sa dohodou, alebo ustanovení dohody účastníkov rozhodcovského konania sa prihliada len vtedy, ak ich účastník v konaní namietal v ustanovenej alebo dohodnutej lehote; ak lehota nie je určená, bez zbytočného odkladu po tom, ako sa o porušení dozvedel.

Podľa § 41 ods. 1 citovaného zákona žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku možno podať v lehote 30 dní odo dňa doručenia rozhodcovského rozsudku účastníkovi rozhodcovského konania, ktorý podáva žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Ak účastník rozhodcovského konania požiadal o opravu rozhodcovského rozsudku podľa § 36, lehota začína plynúť od doručenia rozhodnutia o oprave rozhodcovského rozsudku.

Podľa § 4 ods.1,2 Zákona o rozhodcovskom konaní, rozhodcovská zmluva môže mať formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky v zmluve. Rozhodcovská zmluva musí mať písomnú formu, inak je neplatná. Písomná forma je zachovaná, ak je rozhodcovská zmluva obsiahnutá v dokumente podpísanom zmluvnými stranami alebo vo vzájomne vymenených listoch, ak je dohodnutá telefaxom alebo pomocou iných telekomunikačných zariadení, ktoré umožňujú zachytenie obsahu rozhodcovskej zmluvy a označenie osôb, ktoré ju dohodli.

Podľa § 43 ods. 1 citovaného zákona ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z dôvodov podľa § 40 písm. a) až c) pokračuje v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe.

Od 1.1.2015 bol prijatý Zákon č. 335/2014 Z. z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý v § 73 ods. 1, 3 stanovil, že ak nie je upravené inak, ustanovenia tohto zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní sa použijú aj na rozhodcovské konania, ktorých predmetom je spotrebiteľský spor začatý pred 1. 1. 2015. Právne účinky úkonov, ktoré boli urobené v rozhodcovskom konaní pred 1. 1. 2015, zostávajú zachované. Rozhodcovská zmluva uzavretá pred 1. januárom 2015 sa spravuje predpismi účinnými v čase jej uzavretia. Z uvedeného vyplýva, že konania o zrušenie rozhodcovského rozsudku neskončené do 31.12.2014 sa nedokončia podľa Zákona č. 244/2002 Z. z., ale sa dokončia podľa nového špeciálneho Zákona č. 335/2015 Z. z., a iba rozhodcovskú zmluvu bude súd posudzovať podľa predpisov účinných v čase jej uzavretia.

Podľa § 788 ods.1 Občianskeho zákonníka poisťnou zmluvou sa poisťiteľ zaväzuje poskytnúť v dojednanom rozsahu plnenie, ak nastane náhodná udalosť v zmluve bližšie uvedená a fyzická alebo právnická osoba, ktorá s poisťiteľom platnú zmluvu uzavrela, je povinná platiť poisťné.

Podľa § 45 ods.1 Občianskeho zákonníka prejav vôle pôsobí voči neprítomnej osobe od okamihu, keď jej dôjde.

Podľa § 47 ods.1 citovaného zákonníka ak zákon ustanovuje, že k zmluve je potrebné rozhodnutie príslušného orgánu, je zmluva účinná týmto rozhodnutím

Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 1.1.2008 spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 2 citovaného zákona ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné

Podľa § 52 ods. 3,4 citovaného zákona dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej

Podľa § 53 ods.1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods.2 citovaného zákonníka za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa § 53 ods.3 citovaného zákonníka ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods.4 písm. r) citovaného zákonníka za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré umožňujú, aby bol spor medzi stranami riešený v rozhodcovskom konaní bez splnenia podmienok ustanovených osobitným zákonom.

Podľa dôvodovej správy k tomuto zákonnému ustanoveniu spotrebiteľ môže svoje práva uplatňovať nie iba v zmysle dojednanej rozhodcovskej doložky, ale ak sa tak rozhodne, aj v občianskoprávnom konaní a zmluvná podmienka, ktorá by mu v tom bránila, bude v zmysle navrhovaného ustanovenia považovaná za neprijateľnú.

Podľa § 53 ods.5 Občianskeho zákonníka neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 54 ods.1 Občianskeho zákonníka zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon alebo osobitné predpisy na ochranu spotrebiteľa priznávajú, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

Podľa čl. 3 Smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dojednaná sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy ku škode spotrebiteľa.

Podľa čl. 6 ods. Smernice Rady 93/2013/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa, a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.

Podľa § 243d ods.1,2 Exekučného poriadku (Zákona č. 233/1995 Z. z.) v znení účinnom od 1.1.2015 exekučné konanie na podklade rozhodcovského rozhodnutia vydaného v rozhodcovskom konaní,

ktorého predmetom je spor spĺňajúci podmienky podľa osobitného predpisu, 4ead) vydaného pred 1. januárom 2015 možno začať len do troch mesiacov od účinnosti tohto zákona. Na základe návrhu na vykonanie exekúcie podaného po tejto lehote nemožno udeliť poverenie na vykonanie exekúcie; rozhodcovské rozhodnutie prestáva účastníkov rozhodcovského konania zaväzovať. Na exekučné konania začaté v súlade s odsekom 1 alebo vedené na podklade rozhodcovského rozhodnutia vydaného v rozhodcovskom konaní, ktorého predmetom je spor spĺňajúci podmienky podľa osobitného predpisu, 4ead), a ktoré neboli ukončené k 1. januáru 2015, sa použijú predpisy účinné do 31. decembra 2014.

Rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice sp. zn. 3C/2837/2012 zo dňa 19.1.2012 bol doručený odporkyni arbitrážneho konania spolu s rozhodcovským rozsudkom a návrhom na začatie konania dňa 2.7.2013. Žaloba o zrušenie rozhodcovského rozsudku bola podaná na súde dňa 26.7.2013, teda v lehote 30 dní v súlade s ustanovením § 41 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z.

Z časti XV. bod 1. Všeobecných poistných podmienok (ďalej len VPP) v znení účinnom v čase uzavretia poistnej zmluvy vyplýva, že poisťovňa a poistník sa dohodli že ďalej uvedené spory a sporné nároky z poistenia sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní pred rozhodcovským súdom. Rozhodcovské konanie sa zásadne riadi Zákonom č. 244/2012 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov s výlukami a odchýlnou právnou úpravou vykonanou týmto článkom, štatútom rozhodcovského súdu a jeho rokovacím poriadkom.

Podľa časti XV. bod 3 VPP rozhodcovskému konaniu podliehajú všetky spory medzi poisťovňou a poistníkom, poisteným, oprávnenou osobou, alebo ich právnymi nástupcami, najmä: písm. a) pohľadávky poisťovne voči poistníkovi z dlžného poistného.

Zo záveru VPP pod označením Osobitné zmluvné dojednania č. X/XXXX k poistnej zmluve č. XXXXXXXXXXXX (ďalej len OZD) z bodu 2. vyplýva, že poistník/poistený/ a poisťovňa vyhlasujú obaja spoločne a každý zároveň svojim podpisom samostatne svoju vôľu v prípade vzniku akéhokoľvek sporu medzi zmluvnými stranami, že sa namiesto súdneho konania z dôvodu účelnosti, praktickosti a rýchlosti podrobia rozhodcovskému konaniu v zmysle XV. časti týchto VPP. Toto ustanovenie chápu zmluvné strany ako rozhodcovskú doložku.

Výsluchom svedkyne R. C. súd mal za preukázané, že dodávateľ nevysvetlil spotrebiteľovi význam rozhodcovskej doložky, pravidiel, podľa ktorých sa bude viesť súkromný súdny proces, nakoľko ani menovaná ako sprostredkovateľ poistenia nepoznala význam rozhodcovského konania. Z dôkazov založených do spisu nevyplýva, že spotrebiteľ bol s pravidlami týkajúcich sa rozhodcovského konania uzrozumený. Nie každá zmluvná podmienka, ktorá vyvoláva nepomer v spotrebiteľskej zmluve v neprospech spotrebiteľa, je neprijateľná. Pokiaľ je však zmluvná podmienka v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu zo štandardnej spotrebiteľskej zmluvy, ktorý vzťah súdna prax označuje za nerovný a nevyvážený, je nepochybné, že takáto zmluvná podmienka sa prieči dobrým mravom. Na neplatnú zmluvnú podmienku súd prihliadne aj bez návrhu. Ak takouto neprijateľnou zmluvnou podmienkou je samotná rozhodcovská doložka, tak ide o výkon práv v rozpore s dobrými mravmi. Zmluvná podmienka v štandardnej formulárovej zmluve alebo vo Všeobecných obchodných podmienkach inkorporovaných do takejto zmluvy, ktorá nebola so spotrebiteľom individuálne dojednaná a ktorá vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní, bráni tomu, aby na základe nej vydaný rozhodcovský rozsudok na návrh dodávateľa mohol byť exekučným titulom na udelenie poverenia pre exekútora. O takúto zmluvnú podmienku ide, ak síce spotrebiteľ má možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a štátnym súdom, ale ak by podľa takejto doložky začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa a spotrebiteľ by bol nútený podrobiť sa rozhodcovskému konaniu alebo obrátiť sa na štátny súd, ak by chcel zabrániť rozhodcovskému konaniu. Ochrana spotrebiteľa pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách vychádza z predpokladu, že spotrebiteľ je z hľadiska informovanosti a vyjednávacej pozície v slabšom postavení. To platí aj vtedy, keď zmluvný vzťah obsahuje aj vedľajšie zmluvné ustanovenia formulárovej povahy obsahujúce napríklad rozhodcovskú doložku.

Zásadnou právnou otázkou v prejednávanej veci je otázka, či rozhodcovská doložka, na základe ktorej v danom prípade konal a rozhodol rozhodcovský súd, je platná, event. neplatná. Podľa názoru súdu nie je možné za individuálne dojednanú zmluvnú podmienku považovať rozhodcovskú doložku

obsiahnutú v časti XV. bod 3 VPP a v bode 2. OZD v poisťovňou vopred pripravenom formulári bez možnosti spotrebiteľa ovplyvniť ich obsah (viď rozhodnutie NS SR sp. zn. 6Cdo/1/2012 z 21.3.2012, 5Cdo 112/2012 z 22.11.2012, 5Cdo 492/2012 z 30.9.2013, 3Cdo 74/2012 z 10.1.2013). V rozhodnutí 6Cdo 1/12 NS SR dospel k záveru o neplatnosti rozhodcovskej doložky z dôvodu, že nebola individuálne dojednaná a že spôsobuje nevyváženosť v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Rozhodcovská doložka bola totiž dohodnutá už podpisom poistnej zmluvy, keďže sa v nej výslovne uvádzalo, že jej súčasťou sú ako predtlačенý formulár VPP pre životné poistenie a teda aj rozhodcovská doložka obsiahnutá v XV. časti a to bez ohľadu na to, že účastníci podpísali (taktiež formou predtlačенého formuláru) osobitné zmluvné dojednania odkazujúce na tú istú rozhodcovskú doložku uvedenú v poistných podmienkach. V rozhodnutí 6Mcdo 9/12 NS SR uviedol, že návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy sa má predložiť spotrebiteľovi takým spôsobom, aby z neho bolo zrejmé, že spotrebiteľovi sa poskytuje možnosť voľby prijať alebo neprijať návrh na riešenie prípadných sporov výlučne v rozhodcovskom konaní a aby bolo z neho tiež zrejmé, že mu boli poskytnuté aj jasné a zrozumiteľné informácie týkajúce sa výlučného riešenia sporov v rozhodcovskom konaní... Rozhodcovská zmluva uzavretá so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená. Ten istý právny záver bol vyslovený aj v ďalšom rozhodnutí NS SR 6Cdo 3/13 zo dňa 13.3.2013.

Dôkazné bremeno zaťažuje navrhovateľa rozhodcovského konania. On má preukázať, že individuálne (nielen formálne) dojednal rozhodcovské konanie. Zo zmluvy účastníkov však nevyplýva individuálne vyjednaná rozhodcovská zmluva. Inštitút individuálne dohodnutej podmienky je treba podľa článku 3 ods. 3 Smernice vykladať v súlade s cieľom Smernice, podľa ktorej sa podmienka nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola pripravená vopred a spotrebiteľ nemohol, nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou. Aj zo Záznamu sprostredkovateľa poistenia o požiadavkách a potrebách klienta k poistnej zmluve vyplýva, že v danom prípade ide o predtlačенý formulár, kde odporkyňa rozhodcovského konania nemala na výber, nemala možnosť individuálne dohodnúť obsah podmienky zmluvy. Takto predtlačенý formulár súd nepovažuje za dôkaz potvrdzujúci individuálne dojednanie rozhodcovskej doložky. Neprimeranosť rozhodcovského konania dokazuje aj skutočnosť, že jeho trovy predstavujú sumu 276,- Eur, pričom vymáhaná istina pohľadávky je iba 51,45 Eur, z čoho súdny poplatok by činil iba 16,50 Eur. Spotrebiteľ má síce možnosť žiadať nariadiť rozhodcovské pojednávanie, ale len za poplatok, navyše musí platiť aj paušál na správne náklady, ktorý je odstupňovaný podľa hodnoty sporu (od 84,- do 6.000,- Eur); na podanie odporu voči rozhodcovskému rozsudku je stanovená neúmerne krátka 5 dňová lehota; fikcia o doručení rozsudku platí aj v prípade, že adresát sa nezdržiaval na adrese doručovania; v prípade procesných úkonov je podmienkou prijatia takéhto procesného úkonu zaplatenie príslušného poplatku, nie je upravené oslobodenie od poplatku v dôsledku hmotnej núdze spotrebiteľa a pod. Všetky tieto skutočnosti vedú k záveru o tom, že navrhovateľ rozhodcovského konania nepochybne neposkytol poistníkovi žiadne informácie pri podpísaní rozhodcovskej doložky o rozhodcovskom konaní vrátane jeho porovnania so súdnym konaním, pretože inak by nepochybne poistník spomínanú rozhodcovskú doložku nepodpísal. Z dokladov dostupných súdu nevyplýva, že by bol spotrebiteľ informovaný o rozdieloch medzi súdnym a rozhodcovským konaním, o rokovacom poriadku rozhodcovského súdu a pod. Podpísal rozhodcovskú doložku, pretože inú možnosť nemal, pokiaľ chcel uzatvoriť poistnú zmluvu. Možno teda prijať záver, že ak zmluvné podmienky boli vopred pripravené a nebolo možné meniť ich obsah, preto nemôže ísť o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku o rozhodcovskom konaní, preto súd návrhu vyhovel a poukazujúc na citované zákonné ustanovenia rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku. K právnomu názoru navrhovateľa rozhodcovského konania, že vzhľadom na tú skutočnosť, že do 3 mesiacov od účinnosti Zákona č. 335/2014 Z.z. nepodal návrh na vykonanie exekúcie, ustanovenie § 243d anuluje právoplatnosť rozhodcovského rozsudku, preto žalobkyňa nemá naliehavý záujem na výsledku tohto konania, súd udáva, že z uvedeného ustanovenia Exekučného poriadku vyplýva iba to, že na základe takéhto rozhodcovského rozhodnutia už nie je možné udeliť poverenie na vykonanie exekúcie na základe návrhu podanom po 31.3.2015 a rozhodcovské rozhodnutie prestáva účastníkov rozhodcovského konania zaväzovať. Nakoľko žaloba o zrušenie rozhodcovského rozsudku nie je určovacou žalobou, žalobkyňa ani nemá povinnosť preukazovať svoj naliehavý záujem na výsledku konania. Na tomto nič nemení ani skutočnosť, že pre novelu exekučného poriadku súdna vymáhateľnosť na základe takéhto rozsudku je oslabená, resp. znemožnená. Ustanovenie § 243d Exekučného poriadku rieši iba súdnu vymáhateľnosť právneho nároku priznaného rozhodcovským rozsudkom, ale nerieši prípadné právne nároky spotrebiteľa voči navrhovateľovi rozhodcovského konania. Vykonaným

dokazovaním súd dospel k záveru, že žaloba bola podaná dôvodne, nakoľko rozhodcovská doložka nebola účastníkmi individuálne dojednaná a jednoznačne uprednostňuje navrhovateľa rozhodcovského konania v neprospech spotrebiteľa, preto je neplatnou zmluvnou podmienkou, ktorá nepožíva právnu ochranu.

Náhradu trov rozhodcovského konania súd úspešnej odporkyňi rozhodcovského konania podľa § 142 ods. 1 O.s.p. nepriznal, nakoľko žiadne trovy jej nevznikli, ani si ich v zmysle § 151 ods.1 O.s.p. neuplatnila.

V konaní o návrhu na zrušenie rozsudku rozhodcovského súdu je navrhovateľka v postavení spotrebiteľa podľa § 4 ods. 2 písm. za/ oslobodená od platenia súdneho poplatku za návrh. V konaní bola úspešná, preto podľa § 2 ods. 2 Zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch na zaplatenie súdneho poplatku súd zaviazal v konaní procesne neúspešného navrhovateľa z rozhodcovského konania podľa položky 3 písm. c/ Sadzobníka súdnych poplatkov sumou 331,50 Eur.

O nároku uplatnenom v rozhodcovskom konaní súd bude ďalej konať podľa § 43 ods.1 Zákona č. 244/2002 Z.z. a v konečnom rozhodnutí rozhodne aj o trovách tohto konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom podpísaného súdu na Krajský súd v Nitre písomne v 3 vyhotoveniach.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods.3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho odvolateľ domáha.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.